

Előzetési feltételek
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíraru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Önálló intézkedés.

Az önálló intézkedésre vonatkozó tör-
vényjavaslat, melyet Bánffy báró m.
kir. miniszterelnök a képviselőház hét-
fői ülésén beterjesztett, a következő
rendeleteket foglalja magában:

Miután az 1867. XII. t.-cikk 58—
67. §§-ában elősorolt ügyek fölött a
monarchia másik államával való meg-
egyeződés nem sikerült, Magyarország él
az idézett t.-cikk 68-ik §-ában főtart-
ott önálló törvényes intézkedés jogával
s a kereskedelmi és vámügyekre, vala-
mint a bankra nézve elhatározta a fenn-
álló állapotnak ideiglenesen, egy évre
való fentartását. Ha a jövő évről bi-
zonyos időszakig nem jönne létre a
monarchia másik államával a végleges
kiegyezés, arra az esetre utasítatik a
kormány, hogy a szóban forgó ügyek-
nek Magyarország által az 1867. XII.
t.-cz. 68. §-a alapján önállóan leendő
végleges intézkedésre nézve szükséges
előterjesztéseket haladéknélkül nyújtsa
be. A fennálló állapotoknak egy évre
való ideiglenes fentartása az alatt a fel-
tétel alatt rendeltetik el, ha a monar-
chia másik államában a tényleges álla-

potot ez időre szintén fentartják, ami,
ha az év végéig nem történnék meg,
az esetre utasítatik a kormány a szük-
séges intézkedéseknek rendeleti uton
való megtevésére.

Alkotmányos életünk új fordulatját
jelenti e rövid törvényjavaslat, mert a
kiegyezés óta első ízben helyez kilátásba
oly intézkedéseket, melyeket eddig csakis
közösen Ausztriával intézhettünk el.

A 67. XII. törvényben benne van
az, hogy ha nem tudnánk Ausztriával
egyetértésre jutni, az ország önállóan
intézi ebbeli dolgát. Ez az eset beállt.
Mert a kormányok megalkudtak ugyan
a vámszerződésre és a bankügyre nézve,
de az osztrák parlament gépezet meg-
akadt s nem tudja elintézni a kérdést.
Véletlenség, hogy a delegációk elvégez-
hették a dolgukat, mert ha ez is fenn-
akadt volna, a közösgyek dolgában is
önállóan kell vala rendelkezünk. A
kvótakérdés van függőben, amely vagy
a király döntése alá kerül, vagy az or-
szággyűlés által fog megszavaztatni füg-
getlenül, de már nem mint kvóta, ha-
nem mint szubszidium, vagy hadi költ-
ség egy summában. Ez ma a helyzet.

Az a félelme és jóslata a régi ellen-
zékeknek, amelyek Deák művét bírálták,
hogy Magyarország önállósága föl van
adva, hogy csak idő kérdése, mikor
lesz a delegációból ezentralparlament s
mikor nyeli el Ausztria végképpen Ma-
gyarországot: ez a félelem nem teljesült,
ez a jóslat kudarcot vallott. Ha nem
is történt meg éppen az ellenkezője,
vagyis ha nem lett is Ausztriából Ma-
gyarország, — hazánk önállósága itt
áll épségben, az országgyűlés hétfőn
függetlenül intézkedett, nemzet és ki-
király együtt arról, hogy mi történjék
tovább.

A kormány javaslatának tartalma nem
több, mint amire a pillanat kényszeríti
a kormányt: az 1867. XII. törvénycikk
68. §-ának alapján elhatározza a Ház,
hogy a most fennálló szerződéseket a
bankról s a vámterületről ideiglenesen
főtartja egy további évre s egyuttal
utasítja a kormányt, hogy ha a jövő év
bizonyos időszakig nem jönne létre a
monarchia másik államával a végleges
kiegyezés, — tegye meg a szükséges
előterjesztést ugyancsak a megnevezett
paragrafus alapján ez ügyeknek önál-

TÁRCSA.

A férfi-szív.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

Írta: Bedő Árpád.

Négyen ültünk az utczára nyíló ablak
elött. A három hazilány kötögetett. Én,
mint minden ebéd után, most is felolvastam.
De mára valami unalmas részlet jutott és
közös kivánságukra hamarosan diskurálni
fogtunk.

A mama a szomszéd szobában déli álmot
aludt. A tata nem volt houn. Éppen alkal-
mas idő, hogy szóra kerüljön ez a mindig
rég és mindig új thema: a szerelem.

Nem is tudom, mi mindent beszeltünk,
vitattunk össze; egyszerre észrevétlen csend
lett, mintha mindenik valami kiváló okosat
akarna hirtelen utámondani. Még Mariska
is elhallgatott, pedig ő nem szokott, külö-
nösen ilyen témáknál, szó nélkül maradni.
Nem is maradt most sem soká. Egyszerre,
mintha valami szívzorító álmából rezzent
volna fel, összefüggéstelen szólott, mintegy
magának mondva:

— A férfi-szív! . . . Van is az? ! . . .
Oh! azok a . . .

— Férfiak, ugy-e bár? — szakítam félbe,
kissé megütöközve a szokatlan és váratlan
hangon.

— Nem is a nők! . . .

— Nem! Oh, nem! A nők mind angya-
lok. Nem lehetne egy rossz szót róluk mon-
dani, ugy-e?

— Azt nem mondom. Lehet! Ugy is csak
ráfogás, mint éppen az, hogy angyalok. Ezt
is maguk szokták. Tehetik is. A férfiaknak
szabad, minden szabad, ahogy akarják. Tart-
hatnak ördögnek, és — angyalnak hívniak.
Lehet egy nő előttünk rossz, legalább is visz-
szatetszó a móddal, magaviselettel stb. és
maguknak bájos és jó! Kedvük telhetik,
amiben mi . . . Oh! a férfi-szív! . . .

— Pardon. Miért e szokatlan felszólalás?
Tán egy levél . . . Valami bántja. Vagy
nyugtalan alma volt. Ki bántotta?

— Engem? Senki. Az álmomra pedig, ha
lett volna is, tudhatja, mit sem adok. Ha-
nem talán zürzavara az a leleknek, egyéb
semmi! Ha a jövőnek volna rejtett titka,
látnök világosan. Így?! nem tartom szá-
mon. Badarság is volna.

— De valami csak kell, hogy bántsa. A
multból . . . Nem? Különb, hiszen szinte
panasz volt.

— Panasz? Ne higgye. Én panasznál
nem szoktam s legkevésbé tennem ezt
most magának, amikor többekről van szó.

— Csak gondolja.

— Nem! Ugy van. Lehet, hogy paran-
csoltam én is egykor, de most . . . átlát-

tam sorsunkat. A nőnek osztályrésze a fáj-
dalom és ez az övé, s ezt nem osztja sen-
kivel. A nő olyan, mint egy virág; szüntel-
len ápolni kell. S ha nincs, aki ápolja, hadd
hervadjon! Egygyel több, vagy kevesebb!
. . . elég van. Maguk tehetik. A férfiaknak
könnyű! Ha fáj valami, nem kell panaszol-
janak. Ott a vigasz, ha nem egyéb, a bor,
a muzsika, a pezsgő élet, melyet kényük-
kedvük szerint önmaguk teremtenek, ha
éppen vesztükre is. A férfiak a bánatukat
is jó kedvükbe temetik. Oh, a férfi-szív! . . .

— Bocsánat! Nem mondom, nincs igaza.
A természet nem egyformán alkotott és
adott szívet nekünk és önöknek. De — ha
megengedi — már régebb akartam valamit
mondani.

— Hallgatom.

Önkénytelen tekintetem Margitára és Er-
zsikére, kik ezalatt szótalanul kötögettek s
most egyszerre léptek ki, pedig marasztot-
tuk, hogy nem mondunk semmi titkosat.

— Ugy vannak, — kérdem — ha egy
férfi, mondjuk, keserűen és fájdalmasan,
meg talált bántani egy nőt, akit szeretett
és azután oka volt nem törődni a megbán-
tott bajával, bánatával, mert esetleg akarat-
lan tette, vagy éppen csak a nőnek sötét
képelete adta a megbántás gondolatát.
Önöknek egy az orvosságuk: száműzni őt
a szívékből! és . . . mig az örökre sértett-

lóan leendő végleges elintézésére nézve. Még egy kikötés van benne: a tényleges állapotot Ausztria is tartozik egy évre főtartani; ha ezt nem tenné, a tervezett törvény utasítja a kormányt, hogy rendeleti úton tegye meg a szükséges intézkedéseket.

A 67. XII. törvény §-ára való hivatkozás, midőn kimondja a törvényhozás, hogy mellőzve minden tárgyalást egy harmadikkal és törvényes jogával élve, a nemzet ime önállóan intézkedik: ez a valóság bizonyítja, hogy a nemzet önállósága benne van törvénykönyvünkben.

Ez történt meg a hétfői gyűlésen. A kiegészítés törvényének egy oly intézkedése került napirendre, melyre nem számítottunk, de mely rendelkezés aktualitása igazolja újra Deák Ferencz bölcsességét; az ő törvényét kell tehát megtartani, megvédeni és mi megvédtük és megtartottuk az önállóságunkat. A nélkül, hogy bármely párt akadémikus programjává tegye a függetlenséget, ez esemény tanúsága szerint el lehet az ország. Kossuth Lajos és a honvédek kiküzdötték, Deák Ferencz megalkotta, a törvény főtartja s mikor föltételei előállanak, előáll maga az önálló intézkedés joga. A törvényhozókön áll, hogy mily hasznát veszik. Az az egy bizonyos, hogy az ország függetlenségének is hasznos, üdvös, a haza függetlenségét munkáló szolgálatot csak egy módon lehet tenni: ha az országot nemzeti szellemben kormányozzák,

becsületesen és jól igazgatják, hogy a munka elnyerje bérét, a tudás jutalmát, a törvény a tiszteletét, a polgár a szabadságát. Ez az útja annak, hogy a nemzet számban megsokasodjék, jólétben meggyarapodjék, a szabadságot, értékét megismervén, megvédelmezzék.

Sz. 16522—897. 124. k. gy. Alsófehér vármegye alispánjától. Alsófehér vármegye szabályrendelete a vármegyei mezőgazdasági bizottság szervezéséről.

1. §. Alsófehér vármegye törvényhatósága, az önkormányzatnak mezőgazdasági ügyekben való szervezése, a mezőgazdaságról alkotott 1894. évi XII. t.-cz. végrehajtásánál való közreműködés, s a vármegye gazdasági közönsége mezőgazdasági érdekeinek előmozdítása és képviselése érdekében működő szakbizottságul a vármegye gazdasági egyesületet állapítja meg és a vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőivel a gazdasági egyesület igazgató választmányát bizza meg.

A gazdasági egyesület igazgató választmányának, mint vármegyei mezőgazdasági bizottságnak, ülésein az illetékes kir. erdőfelügyelő, kulturmérnöki hivatal főnöke, az állami kerületi és törvényhat. állatorvos működési körükbe vágó ügyekbe szólás és szavazati joggal, egyébként tanácskozási joggal bírnak; ezen ülésekre mindenkor meghívandók. Továbbá a gazdasági egyesület igazg. választmányának, mint vármegyei mezőgazdasági bizottságnak, hivatalból, tanácskozási és szavazati joggal bíró tagjai, a vármegye alispánja, főügyésze, a közigazgatási előadó, a járási főszolgabírók és a rend. tanácsú városok polgármesterei, mint a járási és városi mezőgazdasági bizottságok elnökei.

2. §. A vármegyei gazdasági egyesület igazg. választmányának, mint vármegyei mezőgazdasági bizottságnak, különös feladatát képezik:

1. A mezőgazdasági érdekek előmozdítása céljából szükséges hatósági intézkedések javaslatba hozása.

E célból folyton figyelemmel kíséri a mezőgazdasággal foglalkozók tevékenységét, eredményeit, szükségleteit s a tett tapasztalatait jelentés alakjában és javaslatok kíséretében a törvényhatóságnak tudomására hozza.

2. Működéséről, tapasztalatairól évi jelentést készít és azt a törvényhatósági bizottsághoz s annak útján a földművelésügyi m. kir. miniszter urhoz fölterjeszti.

3. A mezőgazdaságot érdeklő szabályrendeletek tervezése, vagy a hatóság által adott tervezetek szakszerű megbirálása.

4. A vármegye törvényhatóságának és alispánjának felmerülő mezőgazdasági ügyek és kérdésekre szakvéleményt ad.

A földművelés, állattenyésztés, gyümölcs- és szőlőtermelés fejlesztése körüli teendői egybevágóak a gazd. egyesület alapszabályaiban részletezett feladatokkal.

3. §. A törvényhatósági intézkedés alá tartozó mezőgazdasági ügyek, de különösen a mezőgazdaságról és mezőrendéségről alkotott 1894. évi XII. t.-czikk által a törvényhatóságra, illetőleg jelen szabályrendelettel a vármegye gazdasági egyesületének igazgató választmányára ruházott feladatok szabályszerű előkészítése és előadása érdekében az alsófehérvármegyei gazd. egyesület mindenkor titkárat a vármegyei mezőgazdasági előadó tiszttel ruházza fel.

4. §. A vármegyei mezőgazdasági előadó teendői:

1. A vármegyei gazd. egyesülete igazgató választmányának, mint a törvényhatóság mezőgazdasági szakbizottságának előadója.

2. A mezőgazdasági bizottságnak ügyeit előkészíti s előadja, szerkeszti a jegyzőkönyveket, jelentéseket, levelezéseket.

5. §. A vármegyei mezőgazdasági előadó,

nek hitt szerelemben kibontakozásra nem talált helyeken keresik a száműzetés kétes útját: észrevétlen belemennek a még mélyebb fájdalomba, gyöttrőbb keserűségbe, mert akárhányszor, minél inkább gyógyítanak a szív sebeit, annál inkább fáj és sajog. Önök az egyesről könnyen következtetnek az általánosra és amikor veszített boldogságukban oly annyira megcsalóttak hiszik magukat, hogy nem lehet többé bizalmuk a férfi-szívben, egyetlen egyben sem: nem veszik észre, hogy a logikájuk, szükkörű logikájuk esalta meg, melyben a következtető ész, a szív romlására, tévedett! Önök egyért az egészet... Szűk a kör, mely a nőnek van bizva belátására.

— Elemérre célzott? ... Téved. Ő engem sohase bántott. Ő hozzám mindig a legjobb, a legkedvesebb volt, még akkor is, mikor megtudtuk, hogy nem lehetünk egymásé soha! ... Soha! ...

Szünet.

Mariska kötőjét vette kezébe. Én önfeledten az ablak előtti akácza hulló leveleire néztem.

— Szerettem! Nincs miért hallgatnom. Szeretett ő is. Szerettük egymást és nem csak lobbanó lángjával a szívnek. Ami boldogságunkat ellenezte, az csak a sors. A sors! ... Jobban mondva a hitbizomány, mely őt családi érdekekhez kötötte.

— Igen, ő gróf volt.

— És nem azok közül, akik büszkéek e címre.

— A születésre okos ember nem is lehet büszke. Különbben tény, nem hivatkoztam ezzel a — hadnagy.

— Megmondotta, hogy nem vehet el. Nyílt volt, őszinte volt mindig. Fáj ugyan nekem s talán még most is némi érzésével a fájdalomnak gondolok erre. De csak a sorsért fáj és nem érette! ... Ő tette volna, de lemondott, mert le kellett mondania. Aztán került. Kerülte házunkat is. Megmondotta, hogy kerülni fogja, mert fáj neki is, talán a sorsa, mely ilyen — hogy is mondjam? — keserű helyzetbe sodorta. Hányszor is kérte bocsánatomat, ha véletlen mégis találkozánk: hogy szeretett és szeret, mert nem tehet, hogy ne szeressen s ha most nem teheti ... Megnyugtattam. Hiszen, Istenem! ki parancsolhat a szívnek? és ki tehet a sors ellen? ... Nem, ő engem soha sem bántott. Bár tette volna, talán most nem fájna úgy! ... De nem tette. Akaratlan sem. S hogy ez mégis így történt, nem ezert szólaltam fel, mint mondá, a férfiak ellen. Egyért én nem szölok az egész ellen! ...

— Nemes szívére vall. De hát őt eddig el is feledhettem? ... s csak a fájó emlék, ami újra éled, vagy tán az önvád sulya, a sors miatt nyomja szívét.

— Ez lehet. De feledni ... nem fogom és nem tudom soha! Ahogy szeretni tudtam, bár tudtam, hogy nem lehetek az övé, úgy feledni sem tudom és nem fogom soha! ... Ha még pillanatnyi lett volna az ér-

zés, mely szerelemre keltett iránta, talán ... talán ... De az idő sokkal mélyebbre véste szívembe emléket, semhogy kitörölni tudnám onnan! ...

— Csak gondolja. Ismétlem, csak gondolja. Ne higgye, hogy feledni nem fog! ... Az aloe egy században egyszer virágzik, a rózsza minden hónapban új bimbót hajt és a virág mégis csak egyformán hervad és mulik. Még egy kissé fog fájni az emlék, amit ő hagyott, de lassanként, ha nem is mulik el egészen, elmosódik. A virágra újabb virág nyílik. A szeretetre újabb szeretet támad. Ami most talán nem enged, hogy szeressen, az a fel-felülülő fájó emlék, mely koronként egészen betölti zsihasztó keserűségével a szívét. Ami pedig hitlenne és bizalmatlanná tette a férfiak iránt, az csak az önvád lehet, ha nincsen bántalma, mely sötétté tette a megingott hitét és bizalmát. mi által hűtelennek és tán igaztalannak vél minden férfi-szívet, mielőtt csak egyet is szeretni tudna. Ő cladta magát egy másnak, akit nem szeretett. Ez fájhat még egy kissé, de ne higgye, hogy feledni nem fog! ... A virágra újabb virág nyílik és hervad. A szeretet is mulik és ujul ...

— Igaza lehet. Hanem azért én mégis csak azt mondom: „Egy férfi-szív olyan, mint egy vendégfogadó; mindig van egy-két szobája kiadó! ...”

— Ezt akarta mondani?

Hangosan rám kacagott s a mama föl-
ébredt!

mint ilyen, a fegyelmi törvény joghatálya alatt áll, a vármegyei törvényhatósági bizottság közgyűlésein az 1896. évi XII. t.-cz. 52. §-a értelmében felszólalási joggal bír, tisztelet-díja a vármegyei házi penztárból folyósíttatik.

A mezőgazdasági előadó tiszteletdíja a megyei javadalmazás terhére 300 forintban állapítatik meg, kiküldetések alkalmával 4 frt napidíjat, II-od osztályú vasutidíjat, s hol vasutat nem használhat, kilométerenkint 20 kr fuvardíjat számíthat fel, melyek a vármegye gazd. egyesülete igazg. választmányára, mint törvényhatósági szakbizottság elnöke által folyósíttatnak.

6. §. A mezőgazdasági előadó mellé a vármegye alispánja szükséghez képest esetről esetre segédszemélyzetet ad.

7. §. A vármegye közönsége a vármegye gazdasági egyesületének igazg. választmányát, mint törvényhatósági szakbizottságot, a reá bízott feladat sikeres megoldása érdekében a szükséghez képest anyagilag is segítyezi, nevezetesen:

1. Az egyesület igazgató választmányának, mint szakbizottságnak, költségeihez az ebadóból képezett állattenyésztési alapról évről évre megszavazandó összeggel hozzájárul.

2. Az e célból adományozandó államsegélyt, adományokat s egyéb a bizottságot, mint szaktestületeket megillető jövedelmeket átengedi.

8. §. A vármegye gazd. egyesülete igazg. választmányának, mint törvényhatósági szakbizottságnak, elnöke és alelnökei a bizottság megbízásából a költségvetés keretén belül a szükséges kiadások utalványozására jogosítva vannak.

9. §. A vármegye gazd. egyesülete igazg. választmányának, mint törvényhatósági szakbizottságnak rendelkezésére álló jövedelmeit a vármegye főpenztárnoka kezeli.

10. §. A vármegye gazd. egyesülete igazg. választmányának, mint törvényhatósági szakbizottságnak számadását a vármegyei szakszámvevőség állítja egybe.

A bizottság által összeállított költségvetés az őszi, a lezárt számadások a tavaszi vármegyei bizottsági közgyűlés elé terjesztetnek jóváhagyás végett.

11. §. A vármegye gazd. egyesület igazg. választmányára, mint a törvényhatóság szakbizottsága, a megyei törvényhatóság felügyelete alatt áll, mely ezen jogát a vármegye alispánja által gyakorolja.

12. §. A gazd. egyesület igazg. választmányára, mint központi mezőgazdasági szakbizottság ügyrendjét ő maga állapítja meg, s jóváhagyás végett közvetlenül terjeszti fel a földművelésügyi miniszter urhoz.

13. §. Jelen szabályrendelet a földművelésügyi m. kir. miniszter ur jóváhagyása után lép életbe.

Alsófehér vármegye törvényhatósági bizottságának Nagy-Enyeden, 1897. okt. 29-én tartott rendes közgyűléséből. Kiadta: Gáspár János főjegyző.

A tanító a társadalomban.

Sokszor hangzik fel néptanítóink keserű tapasztalatokból nyert eme felkiáltása: „Ha egész életemet pályámnak szentelem is, nincs semmi elismerés.” Igazat kell adnunk a tanítóknak bánatos feljajdulásában foglalt eme nyilatkozatuknak; de nézzük, nem lehetne-e utat találni arra, hogy a tanító a közéletnek részese lehessen.

Tegyük fel, — mert hiszen azt fel is kell

tenni — hogy a tanítót a hivatás — ami egyértelmű a lelkiismeretességgel — vezérli. Ami a legtöbb tanító felfogásában abban kulminál, hogy ő az órákat pontosan betartja, a kiszabott tananyagot minden áron és eszközzel fel ohajtja dolgoztatni, mi végett az ezer meg ezer-fele nevelési rendszerek mindenikét igénybe veszi. Szóval a tanító önmagát képes feláldozni s még sincs elismerés!

Ami önkénytelenül s észrevétlenül a tanítót meg egyfelől talán életuntá teszi, másfelől meg lehangolja a lelkesedést, s kiöli az erős akaratot és nembánomságra vezérli, mi által azután a nevelés szenved. Ezt pedig már megakadályozni nem csak hivatása magának a tanítónak is, hanem kötelessége a tanügybarátoknak s magának a társadalomnak is.

De hogyan és miképpen??

A kedvét vesztett tanító már ezzel a kérdéssel nem foglalkozik; mert ő a már felhasznált minden mód és eszköz sikertelensége miatt elfogulttá lett. Azt hiszem azonban, nem zudul fel bösz haragja a tanítótestületnek ellenünk, ha — mert a nevelésügy nekünk is szívünkön fekszik — segítségükre sietünk s nem is egészen laikus utmutatásokkal szolgálunk.

Mi még a kulturnépek között fiatal nemzet vagyunk! Mondhatni, csak most vetjük el a magot, s ha már az elvetett magnak nemzeti életünk hatalmas fellendülésében erős jeleit látjuk is, elhinni magunkat nem szabad; de még kevesebb szabad az, hogy a tanítók nagy serege az aspirációkat önmagából kiölje.

Nekünk a nevelést általánosítani kell, vagyis — mert hazánk s ebben vármegyénk községei is, mondhatni, csak az utóbbi időkben nyertek megfelelő intézeteket — kicsinyt és nagyot egyszerre kell nevelni. A felnőttek és a szülők még abból a korból valók, amikor a nevelési rendszerek még meg nem születtek; amikor ha meg is volt engedve már a szabad gondolkodás, de a lélek tápanyag hiányában nem volt képes gondolkodni, s így nem is tanulhatta meg a nemzet napszamosainak fáradságát megbecsülni. Azt pedig, bármennyire negligáltassék is a tanító működése, nem szabad bevégnünk, hogy a rég alakult társadalom kihalásával a magunk teremtette újabb nemzedék segítsen nevelési bajainkon.

Mit tegyünk hát? Kezdjük meg a nevelést minden vonalon!! De hogy és miképpen? Ennek több útja és több módja van. Lássunk ezek közül néhányat.

A nevelés a tudást a közérkölciséggel párhuzamosan kell, hogy felölelje, egyik a másik nélkül sikerre nem vezet. S talán nem is a tudás eredménytelensége, hanem a közérkölciség hiánya, ami a tanítót a legtöbb esetben elkésztíti. Ámde, ha tudásra képes is vinni a növendéket a legtöbb tanító egymagára is, de közérkölciséget a szülő nélkül feleltetni, s a szépre való hajlamot kifejleszteni nem képes és nem is lehet. Ha pedig a nevelő ezen érzeke nem neveltetik, a tudás-vágy is gyengébb, mert az ez iránti ösztön sarkalja a tudást is növekedésre.

Sokszor volt alkalmam tapasztalatot szereznem arról a munkáról, melyet egyes tanító önmagával is küzdve végezett. De azt is tapasztaltam, hogy a tanító csak ott és úgy végezett egész munkát, ha a családi életéről is meggyőződést szerzett. A tanító növendékeit hamar megismeri, ehhez kétség

sem fér; de hány tanító van, ki nem ismeri meg talán soha a szülőket! Már pedig, ha ezeket nem ismeri, s ha azok erkölcsi életébe be nem tekint, ismerete a növendékek is hiányos.

Egyik gyermek szemérmetlen kifejezéseket használ. Hol tanulja azt? A családban. A másiknak már természetévé vált a verekedés. Honnan vette ezt? A szülőktől. A harmadik Istent káromol, elveszi a másét, csufolja társait, nem becsüli előljáróit stb. Honnan származnak ezek? A születési hajlékból, ahol ezek a vér utáni első örökségek.

Lépjék hát ki a tanító az iskola falai közül s érintkezzék a szülővel; használja fel tudását arra, hogy minden esetre az általános nevelés axiomái keresztülvitelével magát a szülőt is vezesse arra a tudásra, melyre őt talán soha fel sem hívták. S meg lehet győződve arról, hogy ennek, míg egyfelől az általános javításra van igen lényeges hatása, addig másfelől irtja a gyomot a gyermeki kebelből is. S ami legfőbb, így növekedik az az elismerés is, amely a tanítónak visszaadja a munkakédvét.

Van ennek még egy más lényeges hatása is. A tanító így iskolájához édesgeti a különböző nemzetiségeket is, összéb hozza az eltérő vallásfelekezetekhez tartozókat is; mert ez által bizonyítja be azt is, hogy ő ezek felett áll s hogy az ő érdeke nem más, mint az általános nevelés. Ez lenne az egyik út, mely sikerre vezetne. De hát melyik a másik?

A tanítók, társadalmi ténykedésüket tekintve, két szélsőséget foglalnak el. A tanító vagy a társadalmi élet vezérszerepére hivatottnak érzi magát s meg is próbál mindent, hogy vasmarokkal tartva a képzelt gyepőlőszárat, felette álljon mindenkinek, vagy a társadalomban elenyésző kicsinynek érzi magát, s így önmaga megbénította munkakörében mit sem tesz. Egyik olyan hiba, mint a másik, s egyik ugy hátrányára van a nevelésnek, mint a másik. Nem tagadom meg azt, hogy a tanító ne lenne vezérszerepre hivatott, de azt igen is meg, hogy a tanító elenyésző csekély valami a társadalomban. Sőt ellenkezőleg, elismerem, hogy a tanító vezérszerepre van hivatva, még pedig a legszebb téren, a nevelés téren. És itt egy másik útja nyílik az általános nevelésnek. Ezen az uton az elsőség senkit sem illet mást, mint a tanítót. Ne elégedjék meg a tanító azzal, hogy olykor-olykor a nevelés céljából felkeresi a szülőket; hanem azt — mert az általános nevelési elv keresztülvitele viszi hazánkat elébb — koncentrálja abban, hogy alakítson nevelésügyi egyleteket, ahol egy végtelen szép és gyönyörűséggel teljes mező nyílik meg a tevékenységre s amelyen a tanítónak igazán megvan a maga tere a szereplésre.

A rendes felolvasások nemesítik a szülőket. Hazánk dicső történelmének szabad, lelkes előadása lelkesíti az ifjúságot, s mert a hazafisáért is lelkesedni tudó lelkészek is bizonyára, mint közkatona, részt vesznek ezekben, ezeknek vallás-erkölcsi előadásai javítják a közérkölciséget.

Hallom, sokan mondják, ezt a munkát nem fizeti sem a nép, sem az állam! Igen, de akkor a tanító se panasolja, hogy nincs elismerés, mert ezt csak így szeresheti meg. Aztán, ha a tanító igazán szereti hazáját, s ha önzéstelenül akar részt venni annak valódi nagygyá tételében; ha elve

egy nemzetté tenni annak minden polgárát: vajjon nem-e ezek azok az utak, amelyeken mindnyájan leróhatjuk azt a nagy kötelességet, melyet az e hazáért meghalni is kész dicső ösök hagytak hátra?

Ezekben adjon jelt életerejéről vármegyénk tanító-kara, s mi levett kalappal üdvözljük őket, s egyengetjük azt a tért, melyen a társadalomban ők az elsők. A hosszú estvék s a különben unalmas teli vasárnapok a legalkalmasabbak ezekre. A munkában szünetelő nép bizonyára lelkesedéssel fogadja ezt, s nem marad hátra abban az elismerésben sem, melyet különben bizony megszerezni nem lehet.

Mózes Mihály.

A daloskör estélye.

(***) A régi városház rég nem látott nagyterme ismét megnyílt szombaton este és élvezetes, vidám mulatság tanyája volt. A jóhírű nagyenyedi daloskör tartotta e napon táncmulatsággal egybekötött hangversenyt. A daloskör hangversenyeinek mindig megvan a közönsége és az ezen alkalommal is nagy számban jelent meg s élvezettel hallgatta végig a nagy gonddal összeállított és előkészített változatos programot, nem egyszer adva kifejezést elismerésének.

Lássuk, vonultassuk el még egyszer lelki szemeink — vagy talán füleink — előtt a programot.

A műkedvelő zenekar által szabatosan előadott, Mascagni-féle „Intermezzo symfonico” nyitotta meg, melyet női kar követett, melytől Farkas Ödön egy kedves dalát „Alkony az erdőben” élveztek.

Kovács Mariska k. a. lépett az emelvényre és igen szépen megkapóan szavalta Pókainét, melyet jól megérdemlett tapsokat és eljenzéseket vivott ki; a kisasszonynak szép hangja és alakja már magában jó ajánló levél, melyhez járul a jól átgondolt, szép előadás. Reméljük, hogy hangversenyeink alkalmával még többször találkozunk vele e téren.

A műsor fénypontja következett most. És hogy az legyen és hogy tényleg azzá vált, három tényező is közreműködött abban. Először a dr. Farnos Dezső által gyönyörűen megzenésített legenda: Jean Renault, másodsor az előadó Lázár Amália kisasszony tüneményes szép éneke, és harmadszor a Lóte Melinda k. a. által szolgáltatott kiváló zongora-kíséret. Szép, nagyon szép munkát végzett a szerző ezen művével, oly találóan, megkapóan van benne festve a gyász, a fájdalom, minden hangulat, hogy a hozzáértő, figyelmes hallgató szöveg nélkül is teljesen átérti, átérzi annak intencióját. És minő hatalmas interpretálót nyert a szerencés szerző Lázár Amália kisasszonyban, mintha épen az ő gyönyörű alt hangja zsongott volna fülebe művének megteremtésekor! A program ezen száma zajos sikert aratott, a közönség valósággal tombolt és előadónak úgy, mint szerzőnek több ízben kellett megjelenie a lámpák előtt, engedve az elragadtatót közönség szünni nem akaró kihívásainak, tapsainak.

A következő számmal Vincze Dánielné urhölgy a tőle megszokott és mindig magas élvezetet nyújtó praetizitással játszott zongorán Liszt Ferenc XV. rhapsodiáját. Kár, hogy a gyalázatosan rossz zongora sokat levont a műelvezetéből.

„Eredeti magyar dalok” csendültek meg ezután a vegyes kar ajkairól és ezen szé-

pen előadott dalok a tagok buzgalmáról és a vezető karnagy szép tanítási képességéről tanuskodtak.

A következő számot szeretőik egyszerűen átugrani, mert hát kellemetlenséget mondani nem kellemes feladat, azonban a sajtó nem csak az egyéni nézet, hanem a közvélemény tolmácsa is és egy tárgyilagos referádánál, ha az egyéni nézettől eltekintene is, a közvélemény nyomásának engednie kell. Nos ez a zsarnok közvélemény szokatlanul nagy hangon azt nyilvánította, hogy a Fischer Marcell ur által előadott operarészlet (Verdi Troubadourjából Azucena dala) . . . bátran elmaradhatott volna! Fischer ur lehet igen derek, jó ember, kitűnő hivatalnok s hisszük is, hogy az, de egyéb szükségések hiányában csakis ezen jó tulajdonságok nem kvalifikálják őt hangverseny énekesé és utóvégre nem is szükség mindenkinek azzá lenni! Ezt a jövőre nézve saját érdekében jegyezzük meg.

Veress Gábor karnagy szerzeménye a „Magyar zene” (hallod, hallod a hegedű . . .) fejezte be a műsort, melyet a férfiak igen szépen adott elő és amely a közönségnek élvezetet, a tehetséges szerzőnek pedig dicsőség termette babért szerzett.

A hangversenyt tánc követte, mely az éjfel utáni órákig tartotta együtt igen jó kedélyben a közönséget.

Felhívás.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívüli mérvet öltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a t. cz. közönség jogos érdekeinek megóvása céljából a kellő intézkedéseket megtettem ugyan, de ezektől csak azon esetre várható kedvező eredmény, ha törekvésemnél a t. cz. közönség is támogat s a feladandó küldeményeknél a következőket pontosan betartja:

1. Pénzt legzélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybecsomagolva küldeni sem pénzt, sem ékszeret nem szabad.

2. Csomagolásra faládácska, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is többrétű erős csomagoló papír használandó.

Ujságpapírba, cukorpapírba s e félebe csomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, amelyek nem postai csomagolás céljára lesznek készítve s amelyeknek szélei papír vagy vászon szalaggal vannak megragasztva.

Vászon vagy papírburkolatu csomagokat erős, göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan kell átkötni s a keresztelési pontokat és a zsineg végeit jó minőségű pecsétviaszsal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon vagy papírrétegek nyílásai közt a tartalomhoz férni ne lehessen.

A faládácskák pecsételésénél arra kell ügyelni hogy a ládácskák érintkező deszkafalai körül minden egyes pecsét-lenyomat mindenik oldalt érintse, illetve lezárja.

Pecsételésre csakis vésett pecsétnyomó használandó.

3. A címiratokban a címzett vezeték- és keresztneve, esetleges előneve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj., özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, a Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca, házszám és lakás (emelet és ajtójelzés) is kiteendő.

A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve, ahol posta nincs, az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges. Kívánatos, hogy a címirat felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztessék.

4. A címet magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy a cím futáblácskára, bórdarabra vagy erős lemezpapírra irandó s ezen címirat erős zsineggel vagy dróttal a csomaghoz kötendő.

Papírlapokra irt címet egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsineggel többszörösen átkötni.

Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, valamint a címirat összes adatait magában foglaló cédulát a csomagba is elhelyezze.

Ezen esetben ugyanis, ha a küldemény címírata szállítás közben leesne, elveszne vagy olvashatlanná válna is, a továbbítás és kézbesítés a csomagba elhelyezett cédula alapján minden fennakadás nélkül eszközölhető lenne.

5. A csomagok tartalma úgy a címíraton, mint a szállítóleveleken szabatosan és részletesen jelendő; a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak, a tartalom mennyiségének tüzetes kiírása is kívánatos (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy darab szalonna 1½ kiló, egy darab pulyka 4½ kiló, 2 liter bor stb.).

A tartalom e részletezése a fogyasztási adó kivétele céljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja.

A csomagolás tartós volta, valamint a címzés pontossága azért fontos, mert a célszerületlen vagy hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos címzés következményeiért a posta nem szavétól, de különben is a hiányos csomagolás esetén a csomagok utközben könnyen megsérülhetnek, illetve a hiányos címzés miatt azok egyáltalában nem, vagy pedig csak tetemes késedelemmel kézbesíthetők.

Végül torlódások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és újév előtt a csomagok még a délelőtti órákban postára adassanak.

Kolozsvár, 1897. november 27.

Raschka
kir. tanácsos, p. t. igazgató.

Néhány szó a hamis fogak történetéhez.

Az a sok ezer ember, aki ma hamis fogat kénytelen viselni, azt hiszem, érdeklődéssel fogja olvasni e kis elmefuttatást, amelyben egyet-mást el fogok mondani arról, hogy hogyan is keletkeztek a hamis fogak.

A hamis fog viselés már az ősi időkben is divat volt, természetesen más alakban; de az eszmét tulajdonképen az ó-korból vették, hogy miképen pótolják a kihullott fogakat. A régi fogorvos természetesen nem volt fogművész is, de azért akkor is nagy hasznát vették, mert a legnyakosabb szépség-hiányt, a kihullott fogat pótolta, amivel az emberiségnek nem csekély szolgálatot tett.

Természetesen nagy átalakulásokon ment keresztül a fogak pótlása az ókori fogorvostól a mai fogművészig, mert sok fáradságba került, míg a tudomány a mai állapotokat megteremtette, amikor már alig is-

merünk rá a műfogakra, mert oly természetesen vannak gyártva.

Az első műfogakat az egyiptomiaknál találjuk; a régi mumiákon apró fadarabokból készült fogak azok, az egészséges fogak közé ékelve.

Ezen fogak nem igen versenyezhetnének a mai műfogakkal, de hogy ez a műfogak őse, az bizonyos.

Mint hogy a középkorban a bűnösöket valukon, vagy homlokukon bélyegezték, ép olyan büntetés volt az egyiptomiaknál, ha valakinek az első fogait kihúzták. Mi volt természetesebb, mint hogy az ilyen emberek el akarták tüntetni a büntetés nyomát? s így jutottak arra az eszmére, hogy álfogakkal pótolják a valódiakat.

A görögök s rómaiak sem igen voltak még valami előrehaladott állapotban a fogászat terén, bizonyosat a tudomány ezen ágáról csakis néhány római író satirikus munkájából olvasunk s azokból tudjuk meg, hogy ott is voltak fából, vagy elefántesontból készült műfogak s azok vagy selyemszállal, vagy arany dróttal voltak az ép fogakhoz erősítve. Ezen a fokon maradt azután a fogpótlás igen-igen hosszú időnkig, évszázadokig.

Lassan, lassan fejlődött a dolog oda, ahol ma állunk, ahol művészetnek nevezzük az orvosi tudományt az ágát. Európában a mai fogtechnikának 1728-ban a francia fogművész, Fouchard Péter vetette meg az alapját, aki fogászati tudományával korának egész tudományos világát bámulatba ejtette.

R. K.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekés előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Gyulafehérvár szab. kir. város** közigazgatási ügymenetét és pénzkezelését — mint már mult számunkban is röviden jeleztük — Zeyk Dániel főispán e hó 4-én szombaton vizsgálta meg. A főispán kíséretével a reggeli gyorsvonattal érkezett Gyulafehérvárra és nyomban kezdetét vette a vizsgálat, mely a késő esteli órákig tartott. Ennek befejeztével a főispán Novák Ferencz kir. tanácsos polgármesternek és a város tisztviselő-karának a tapasztalt rend és lelkiismeretes munkálkodás felett teljes elismerését fejezte ki. Délben Novák polgármesternél fényes ebéd volt, melyen a főispánon kívül részt vettek még gr. Majláth Gusztáv Károly erdélyi róm. kath. püspök, Perl Mór tábornok, Fábrián Sándor nagyprepost, Ujfaluzy Tódor József kanonok, Sartory Rudolf a 82-ik ezred ezredese, Csiky László kir. ügyész, dr. Ebergényi Sándor főispáni titkár, Horváth Miklós vármegyei főszámvevő, Sárdy Miklós városi tanácsos és Roska József rendőrkapitány. A pezsgőnél gróf Majláth püspök köszöntötte fel a vendégszerető házigazdát és névnapja alkalmából őszinte szerencse-kívánatait fejezte ki a népszerű polgármesternek.

— **Hymen-hírek.** Benedek Simon magyarlapádi nagybirtokos f. hó 5-én tartotta esküvőjét Silberstein Czilikével a nagyenyedi anyakönyvi hivatalban. Tanukul szerepeltek Grünfeld Dávid kereskedő és Nussbaum József vállalkozó. — Muzsnai Károly szamosfalvi ev. ref. lelkész f. hó 6-án vette nőül Nádudvari Gizikét, Nádudvari nyug. főszolgabíró szép leányát Felvinczen. Gratulálunk.

— **A „Nagyenyedi szegény tanulókat segélyező kör“** f. hó 5-én tartotta meg évi rendes, egyuttal tisztújító közgyűlését. A 200-at meghaladó tagokból álló egylet máskülönbben oly áldozatkész tagjainak egy része ezuttal korainak találta a délután 3 órai terminust, úgy, hogy az egylet lelkes, buzgó elnöke, Török Bertalanné Brencsán Etelka, már-már máskorra halasztotta volna a gyűlést, ha egyszerre be nem népesedik a terem, úgy, hogy a közgyűlést, a megjelent tagok általános ohajára, meg lehetett tartani. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után, mely az egylet szép és nehéz feladatairól szólt s meleg szavakban hívta fel buzgó működésre a tagokat, Hollós Istvánné Hajdu Erzsébet titkár szép jelentésben számolt be az egylet tevékenységéről, míg Kövér János, az egylet fáradhatatlan pénztárnoka, számokban és pedig ékesen szóló számokban mutatta ki, hogy az egylet, — részint 2.800 f-ot megközelítő tőkájének kamataiból, részint multságok jövedelméből és 199 f-ot befizetett tagdíjából — mintegy 400 f-ot fordíthat a f. évben a szegény tanulók felruházására. Természetesen mind a két jelentést tetszéssel és megelégedéssel fogadta a gyűlés, ellenben sajnálattal vette tudomásul, hogy néhányan a beiratkozott tagok közül az 1 f-ot tagdíj megfizetését szűkeklüben megtagadták. A tárgysorozat rendén a tisztikar s a választmány lemondását jelentette be az elnök, mit a gyűlés, Gáspár János m. főjegyző indítványára, elismerésének és köszönetének kifejezése mellett tudomásul vévén, megalakította az új tisztikart az 1898—1900 évekre. Elnök lett: Török Bertalanné; alelnök: br. Bánffy Kazimir; titkár: Kasselik Emilia; jegyző: Hollós István; pénztárnok: Kövér János; gondnok: Grohmann Károly; megválasztotta továbbá a választmányt, minek végeztével az elnök köszönetét fejezve ki a tapasztalt bizalomért, a gyűlést eljenzés között bezárta.

— **Gyászhir.** A lissai csata egyik hőse Sterneck Miksa báró tengernagy, a monarchia haditengerészetének vezetője, f. hó 5-én délben, Bécsben, szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt 68 éves korában. Hósi hírét különösen a lissai tengeri csatában, 1866. július 20-án Tegethoffal együtt alapította meg, midőn a „Re d'Italia“ olasz páncélos hajót merész támadással elsüllyesztette. Sterneck éppen ebédet akart adni a delegáció tagjainak tiszteletére, midőn a haditengerészetre oly súlyos csapást hozó halál utólerete.

— **Figyelmeztetés.** Népfelkelő köteleseinket figyelmeztetjük, hogy a népfelkelői élmezőni járulnoki állás elnyerhetése végett a honvédelmi miniszter 75001/97 sz. rendeletével közzétett pályázati hirdetmény a városi tanácsi irodában a hivatalos órák alatt betekinthező.

— **Kisorsolt aranyóra.** Mult hó 11-én szerkesztőségünkben tompaházi lakos Váraljai József felkérésére egy arany óra lánczsal sorsoltatott ki. Szerkesztőségi bizonylatunkat a sorsolás szabályszerű megtörténteért Váraljay ur azért kérte ki, mert az adományozások útján befolyt összeg a szász-ujfalusi iskolába járó szegénysorsu gyermekek felruházására lett szánva. Mi tehát kellően igazoljuk, hogy az aranyóra szerkesztőségünk tagjainak jelenlétében szabályszerűen kisorsoltatott; a befolyt 30 f- 60 krból pedig hét leány, öt román és két magyar; 5 fiu, 3 román és 2 cigány láttat-

tak el a kellő téli ruházattal és lábbelivel. Váraljai ur ez uton is köszönetet mond a szives adakozóknak, kik adományaikkal 12 elszegényedett és a tél minden sanyarúságának kitett gyermek teljes felruházását tették lehetővé.

— **Védköteleseink figyelmébe.** Az 1898. évben sorozásra állani köteles 1875., 1876., 1877. évbéli védkötelesek többszöri felhívás daczára sem tettek eleget jelentkezési kötelezettségöknek; miután a védtörvény idevonatkozó §§-ai értelmében szigoruan büntetendők, ezért e helyen és utoljára figyelmeztetnek a fenti évekből született védkötelesek, hogy a jelentkezést annál később mulasszák el megtenni a városi katonai ügyi osztálynál, mert ellenkező esetben szigoruan meg fognak büntettetni.

— **Szobatüz.** M.-Bükkösön, mint benünket értesitene, br. Kemény Endre országgyűlési képviselő házában veszélyes szobatüz volt, mely két szoba butorzatát teljesen elemészttette. Szerencsére, a reggeli 4 órakor keletkezett tüzet a házbellek korán észrevették és a tűz terjedésének elejét vehették. A kár tetemes, de megtérül, mert a házi berendezés biztosítva volt.

— **Állategészségügyi kimutatás.** Lépene: Kutfalva 3 udvar. Vesztesség: Alvincz 1 udvar. Takonykór és bőrféreg: Gyulafehérvár 1 udvar. Ragadós szájsz. és körömfajás: Alvincz 2 udvar, Buzás-Bocsárd 4 udvar, Kozslárd 5 udvar, Magyar-Igen 1 udvar, Maros-Váradja 1 udvar, Mihálcfalva 4 udvar, Oláh-Girbó 9 udvar, összesen 7 község 26 udvar. Sertésvész: Felenyed, Kozslárd, Magyar-Bagó, Maros-Szt-Benedek, Nagy-Enyed, Oláh-Tordos, összesen 6 község.

— **A lokomobil- és cséplőgépekze-lők** tanfolyama az állami ipariskolánál (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz. a.) január hó 2-án nyílik meg s ápril hó 10-ig tart. E tanfolyamon a gőzmozdony (lokomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulókat felvétenek a 18. életévüket betöltött, irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, bútókások, géptulajdonosok. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, a nem önálló munkások ezen kívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 8 forint, amit előzetesen a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratások f. évi december hó 15-től decz. hó 29-ig tartatnak az intézet helyiségében. Vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is iratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január 2-ig nem szükséges személyesen megjelenni az intézetben.

— **Reformok a postatakarékpénztárnál.** A postatakarékpénztárnál most több különféle reformon dolgoznak, amelyek főleg a csekk-forgalom kiterjesztésére és megkönnyítésére szolgálnak. A reformok szerint a clearing-forgalomban a törzsbetétet száz frtról ötven frtra szállítanák le s a vidéki takarékpénztáraknak adnak kifizetésre. A reformok a jövő esztendőben életbe lépnek.

— **A „Zenélő Magyarország“** zongora-zeneműfolyóirat december 1-ei 23-ik füzetébe következő érdekes zenemű-ujdonságot közli: Yvon Oh-tól egy klasszikus szépen összeállított nagy egyveleget „Confetti jour fix Ős Budaváran“ czim alatt, mely a következő legszebb zeneművekből van összeválogatva: Proféta-induló. Mein Ideal, keringő. Flirt, polka. Budapesti emlék, keringő. Santuzza, keringő. Bal után, keringő. La paloma. Orpheus a pokolban. Lohengrin. Jam-

mó. Aurora, pas de quatre. Pizzicato, polka. Edes kalauz ur. Aubade printenaire. Szerelemittasan, keringő. Die Creolin. Grinziugereknél. Träumerei. Wenn die Blätter leise rauschen. Robespierre, nyitány. Marseillaise. Hat 10—10 lapos füzetből álló évnegyed előfizetési ára 1 ft. Egyes számok, ha a 22 kr előre beküldetik, bérmentve küldetnek. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalánál Budapest VI. Csengery-utca 62/a, honnan mutatványszámot bérmentve küldenek.

NAPIREND.

Csütörtök, decz. 9. A Testgyakorló Egyesület gyakorló órája d. u. 6—7-ig.

Kérjük a városi hatóságokat és az egyetek elnökségeit, hogy a gyűlések idejét jó előre lapunkkal közölni sziveskedjenek.

Közgazdaság.

Gazdasági egyetek szövetsége.

(Az Erdélyi Gazda novemberi füzetéből.)

(Folytatás.)

A jóváhagyott alapszabályok egy példányát idecsatoltan oly értesítéssel küldöm meg a t. Egyesületnek, hogy a III. rész alatt foglalt „Függelék” tekintetében ezenel beleegyezésemet adom ahhoz is, miszerint mindazon gazdasági egyetek, melyek az országos szövetségbe való belépésük alkalmából ezen függelék, közgyűlési határozattal, saját alapszabályaik kiegészítő részéül szövegrinti szöveggel felveszik, az így és csak is ezen függelékkel bővített, illetve módosított alapszabályaikat kormányhatósági jóváhagyás alá külön felterjeszteni nem tartoznak, azonban a szövetségbe való belépést a függelékkel kiegészített alapszabályaik két példányának fölterjesztése mellett hozzám, valamint az alapszabályok egy példányának csatolása mellett az illetékes törvényhatóságnál is bejelenteni kötelesek.

Felhívom ennek kapcsán a t. Egyesületet, hogy ezen körülményről ugy a már eddig a szövetségbe belépett egyeteket, mint a jövőben belépendőket megfelelően értesitse.

Mélyen t. igazgató-választmány! Ezen leiratából folyólag méltóztassék elhatározni, hogy a leiratnak szövegrinti közlése mellett a vidéki gazdasági egyetek közül azok, amelyek a szövetségbe beleptek, a miniszteri jóváhagyásról értesítenek s az általuk foganatosítandó teendők végzésére felkéressenek. Ezzel kapcsolatban vagyok bátor bejelenteni, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyet az alapszabályok III. részét, a függelék, nem szövegrinti szövegében vette fel. Miután pedig a miniszteri leirat szövegrinti szöveget kíván, méltóztassék elhatározni, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyet ezen kihagyás pótlására kéressék fel. (Helyeslés.) Továbbá méltóztassanak azt is elhatározni, hogy a szövetségbe belépő gazdasági egyetek mindegyike a szövetségi iroda részére alapszabályai egy példányát beküldeni sziveskedjék. (Helyeslés.)

Tehát: nem akceptáltak minket, mert a függelék nem szövegrinti szöveggel vettük fel és mert: „A miniszteri rendelet nyíltan kimondja, hogy a függelék szövegrinti szöveggel veendő fel a szövetségi tagok alapszabályaiba.” Ez volt az egyik indok az okt. 30-iki ülésen is, mikor e kérdés megint tárgyalatott. Pedig hát az itt idézett

miniszteri „rendelet” (?) nem azt mondja, hogy csak azon egyetek lehetnek tagok, a amelyek szövegrinti szöveget vesznek fel, hanem csupán azt, hogy a szövegrinti szöveg felvétele külön kormányhatósági jóváhagyást nem igényel. De egyáltalán nem is avatkozik abba a miniszter, hogy a szövetség függelékének épségét kontrollirozza. Ezért egészen felesleges volt tehát a mi alapszabályaink mikénti hitelesítéséről információt szereznit.

Az alapszabályok sem fejezik ki oly élesen, hogy a betűszerintiség conditio sine qua non-ja lenne a belépésnek.

A szövetségi alapszabályok 4. §-ának 1. bekezdése így szól:

„Mind egy vagy több törvényhatóság egész területén működő gazdasági egyesület, vagy amely megyében egyesület nincs — gazdakör, mely a jelen alapszabályok megtartására magát közgyűlési határozattal kötelezi, s e határozatban a jelen alapszabályok függelékét képező III. részt elfogadja s alapszabályai kiegészítő részének jelenti ki: a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagjává válik.”

Az abban idézett függelék szövege pedig, ugy amint az az 1896. évi december 13-án tartott alakuló gyűlés után (de nem egészen annak intencziója és határozata szerint, amint ezen állításunkról alább még szó lesz) szövegeztetett, így hangzik:

„1. §. N. N. gazdasági egyesület, Magyarország ezeréves fennállásának emlékére az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel s több vidéki társasággal s országos szövetséggel megalkotta a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségét.

2. §. Mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagja, annak alapszabályait elfogadja és betartja, a szövetség végrehajtó központjával az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel allandó érintkezést tart fenn s általában a szövetség sikeres működésének biztosítására saját hatáskörében minden rendelkezésére álló programmra és feladatait megvalósítani igyekezik s ez irányban közegeit is utasítja.

3. §. A szövetség központi kezelési költségeinek fedezésére s egyes közös célok megvalósítására az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által kezelt szövetségi pénztárba évenként legalább.....koronát befizet mindaddig, amíg a szövetségi nagygyűlés ezen hozzájárulást általában, vagy reá nézve nem mérsékli, vagy el nem engedi.

4. §. Mint szövetséges gazdasági egyesület az alábbi jogok illetik meg:

a) a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlésén.....szavazati jogot illeti meg. Ezen szavazati jogát az igazgató választmány által egy évre választott, egy vagy több kiküldött tag által gyakorolja.

b) az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányába saját igazgató-választmányi tagjai sorából a közgyűlés három évi megbizatással legfeljebb három kiküldöttet választ;

c) az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányába kiküldött képviselők azonban esakis szövetségi ügyekben, illetve az ezekkel kapcsolatos összes kérdésekben bírnak szavazati joggal, ellenben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vagyoni, személyi s adminisztratív természetű ügyeiben szavazatot nem gyakorolhatnak;

d) az egyesületnek jogában áll akár képviselői, akár átiratok útján a szövetségi nagygyűlésen vagy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányában, mint a szövetség végrehajtó-bizottságában,

indokolt javaslatokat tenni, azoknak tárgyalásra való kitűzését kívánni;

e) az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szakosztályi ülésein az egyesület tagjai tanácskozási joggal bírnak, amennyiben tagságukat és személyazonosságukat az illető szakosztályi elnöknel igazolják;

f) a szövetségi nagygyűlésen megjelenési joggal az összes tagok, tanácskozási és szavazati joggal azonban csak a kiküldöttek bírnak.

5. §. A szövetség végrehajtó-bizottsága az egyesület közgyűlésein és igazgató-választmányi ülésein egy kiküldöttel képviseltheti magát, amely kiküldöttet tanácskozási jog illet meg.

6. §. Az egyesületi alapszabályok jelen függeléké csak addig bír az egyesületre kötelező erővel, ameddig a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének tagja. A szövetségből való kilépés fölött a reudes közgyűlés határoz, amely határozat a szövetségi nagygyűlésnek bejelentetvén s ezáltal tudomásul vétetvén, az alapszabályoknak jelen függelékben foglalt rendelkezései az egyesületre nézve hatályukat veszítik.

Az itt idézett függelék egyetünk — közgyűlési határozattal — a megkülönböztetett betűvel szedett részek kihagyásával vette fel alapszabályai kiegészítő részéül, így is küldötte meg előbb idézett belépési nyilatkozatával a szövetség központjának s így lett az később a földmívelési miniszter által az egyetnek különben is átdolgozott alapszabályával egyetemben — hitelesítve.

(Vége következik.)

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Lóher. A lefolyt héten ezen cikk tekintetében kedvezőbb volt a hangulat. Szép színű, nagy szemű mag iránt tovább is igen érdeklődtek és az a kevés, mi ily minőségűből piacra került, a követelt teljes áron könnyen volt elhelyezhető.

Luczerna. Külföld részéről gyenge a kínálat; változatlan áron mellett csendes az üzlet. Belföldi árnak hiánya igazolja immár azt, hogy rossz az ebbeli termés.

A többi magfélében oly csekély a forgalom, hogy említésre sem érdemes.

Csarnok.

Uti emlékek.

— A Közérdek eredeti csarnoka. —

Irta: Taligás Áron.

Majd . . . majdnem négy hete már, hogy itthon vagyok s hogy a folytatást még is hiába várja, aki várja, annak egyszerű és igen természetes oka az, hogy az időhez képest nagyon is hosszú ut, mit megtettem, az azzal egybekötött fáradság s talán leginkább a legutolsó napok gyors utazása (pl. Berlinből egyik nap délutáni 5 órájától másnap esti 11-ig már Gyulafehérvárig jöttem) annyira megviselt, hogy az itthonlétel első heteiben képtelen voltam a „muszáj”-on felül is még valamit dolgozni.

Mert hol is jártam csak?! Egy nagyon rövid áttekintést megérdemelt utam, hogy mentségem hitelt érdemlő lehessen.

A hazát Gyulafehérvár—Budapest—Munkácsra át hagyám el s Lemberget utba ejtve értem Voloczyska határállomáson át Oroszországba. Itt Kiewen át jutottam Moszkvába. Innen egy kirándulást tettem a Volga mellé, Nisni-Novgorodba. Aztán Szentpétervárra kerültem, honnan a Néván s a Finn-

öblön Finnország partvidékére s tovább a tengeren Svédhoub, Stockholm városába jutottam. Majd Svédhont szelvében keresztül vasutazva, eleinte Göteborgba, majd északnak tartva Trollhättába, majd vissza Göteborgba, aztán délnek tartva Malmö városánál hajóztunk át Dániába. Innen hozott a hajó Németországba Lübeck-be, majd vasuton Kiel-be s itt (utoljára hajón), megtekintve a híres csatornát, Hamburgba jutottunk. Végre Berlinben állapodtunk meg, honnan aztán egy szakadatlan gyors — tettet-lelket elfárasztó — menekvősszerű iramodás fejezte be utunkat!

Most aztán, pár hét múlva, a Lethe vizének innesső partján nyugodtan heverészve halászgatom, horgászgatom ki a felédés árjából a végkép elmerülni készülő, elbeszélésre érdemes dolgokat . . .

Folytatom tehát Szentpétervárt töltött negyedik, a kongresszusi vendégek tiszteletére rendezett ünnepélyek harmadik napját, midőn egész napunkkal szabadon rendelkezettünk s csak este 8 órakor voltunk hivatalosak a tiszteletünkre rendezett hangversenyre és bankettre.

Reggel elebb — mint még említettem — a finn és svéd pénz beszerzése, aztán a hajójegy megváltása volt teendők (utóbbi helyen azonban csak előjegyeztek, de jegyet nem kaptunk, míg a rendőrségnél utlevelünket nem láttamoztattuk, bejelentve egyúttal távozásunk idejét is), 10 órakor aztán (mert előbb nem lehet) az Eremitázsba jutottunk.

Ez a téli palotának egy kiegészítő része, muzeum, melyben a legnagyobb ritkaságok és drágaságok vannak felhalmozva. Ha a téli palota csodálatra méltó drágaságai és ritkaságainak sokasága miatt röviden le nem írható s egyszeri rövid megtekintésre lehetetlen is, épp így áll a dolog az Eremitázs-szal.

Ugyancsak meggörnyed a kincsek sulya alatt az előcsarnok oszlopait támasztó 10 darab, hat méter magas gránitszobor! Az épület belseje, a nagyszerű lépcsőzet, a csarnokok oszlopai, a falak s a padozat is ritkaságok márványból készült; — méltó keret a tartalomhoz! A csarnokokban pedig, úgy a földszinten, mint az emeleten, a régiségek, hatalmas, kincset érő vázák (némi-lyik akkora, mint egy fürdőkád), művészi szobrok, kézi rajzok, rézmetszetek és híres festmények nagyszerű sokaságát őrzik, — 200.000-nyi a gazdag pénzügytemény és ép ily gazdag és párját ritkító a kameák híres gyűjteménye. A becses ritkaságok közül pedig egy egész galériát foglalnak el a Nagy Péter czárra vonatkozó. Itt látható Nagy Péter viaszalakja, két halotti álczája, csont és fából sajátkezűleg készített esztergályos munkái, palczája, könyvtára, csillagászati és sebészeti műszerei (utóbbiak közt egy foggyűjtemény, mit ő maga huzott ki), — és sok egyéb, sok családi drágaság, drágakövektől ragyogó arany, ezüst ékszer és dísz tárgy, melyek megbecsülhetetlen értékéről és sokaságáról nem én fogom a szükséges teljes felvilágosítást adhatni. Csak görnyedjenek továbbra is a bejáratot őrző óriások, van miért. Mi pedig, kik a kített látogatási könyvbe nevünket beirtuk, a világ minden részéből ide zarándokolt kongresszusi tagok, megőrizzük csodálatunk emlékét s keresni fogjuk, de hiába, az Eremitázsse párját a világon!

Aztán az udvari kocsik — közelben levő — muzeumát tekintők meg.

Halk morgással nyitott kaput előttünk az ór s a következő perczen be is csapta mögöttünk s ránk csukta azt és mi egy lépcsőn az első emeletre jutva s itt ismét zárt ajtót találva, a szó szoros értelmében foglyok voltunk. Ezen kényszerhelyzetnek, mely jó ideig tartott, köszönhetjük, hogy becsukásunk ideje alatt kényszerülve voltunk az előcsarnokot díszítő pompás, nagyon régi (1574) gobelineket is figyelem nélkül nem hagyni.

Nagy sokára aztán nyikorgott az első emeleti ajtó kulcsa s míg néhány hozzánk hasonló látogató szabaddá lett, mi bejutottunk a muzeumba s ismét zár alá kerül-tünk.

Itt először is egy — kantárokat és nyergeket tartalmazó terjedelmes szekrényekkel telt — nagy teremben voltunk s egy bőbeszédű ór kezdte folytatni már jól megszokott mondókáját, minden tárgyról, még a nyergekhez erősített ostorról is, bő históriát reggelve, úgy, hogy sietnünk kelle . . .

Nem egy nyergen s kantáron már arany s ezüst s egyes drágakövek csillogását vettük észre (idegen fejedelmek s meghódolt népek ajándékai). Később a hákok is bámulatunk tárgyai voltak s ezekre vonatkozólag is bőven kijutott a magyarázat. A földszinten aztán a dísz- és koronázási kocsik nagy sokaságát szemléltük meg (nagy számát ilyeneknek már Moszkvában láttuk) a kezdetlegesebb és egyszerűbb régiéktől a fényes és aranyos újabbakig. Mind szokatlan nagy terjedelműek és némelyikének selymes és bársonyos belsejét sok drágakő tette tündöklővé. Ezután a szánok kerültek sorra s végre egy kevésbé feltűnő szögletben állt egy egyszerű üveges kocsik s mellette egy szán, mikhez véres esemény szomorú emlékei fűződnek; az 1881. márczius elsei merénylet emlékei! E kocsiban ült a merényletkor II. Sándor czár, s e szánon viték haza halátra sebesülten. Most már, idők folytán, e rémes emlékből, jó pénzért, jókora darabkát ad az ór, csupa kegyeletből . . .

De siessünk, már is elmúlt dél és vár reánk Friedländer ur.

Ez a Friedländer ur pedig egy itteni gyógyszerész, kivel egyik utazótársunk utján ismerkedtünk meg és kinek szivességét mindjárt megérkezésünkkor, a szálláskeresés alkalmával, tapasztaltuk. Aki az 1894-iki közegészségügyi kongresszuson Budapesten járván, most is elragadtatással beszélt fővárosunk szépségéről és a tapasztalt pártalan vendégszeretetről és meglátszott, hogy örömmel tesz érdekünkben amit tehet. Segédjei egyikét rendelkezésünkre bocsájta, kinek kalauzolását igénybe is vette néhány társunk az imáitai vizeséhez tett 2 napos kirándulásában, — más segédjét a rendőrségre küldte néhányunk utlevelével, azok láttamozása s elmenetelünk bejelentése végett. Ő maga — mert családja még vidéken nyaralt — megígérte, hogy ma egy elsőrendű étkezőbe visz el, ezután pedig egy oly kereskedésbe, hol malachit ékszereket vásárolhatunk.

E szívélyes és szeretreméltó barátunkat, kiről azt is hallottuk, hogy gyógyszerertárában 26 segéd működik s ezt a körülményt csodálatraméltónak s megbámulnivalóbbnak tartván az elebb látott udvari kocsiknál, egy izben meg is látogattuk gyógyszerertárában. Itt aztán arról győződünk meg, hogy Oroszországban a gyógyszerertári jog

nem kortestárgy, amit jól kipróbált korteseknek adnak, ha van szükség rá, ha nincs, s ha meg tud élni abból, ha nem, — ellenben jó mamelukoknak nem rontják azzal a jövedelmét, hogy másik gyógyszerertárt is engedélyeznek. Itt csakugyan 26 segéd volt, kik közül az elsőnek havi 250 rubel és teljes ellátás, szállás a fizetése, s még a legifjabbnak is 50 rubel havi fizetése van teljes ellátás és lakáson kívül. Mint gyógyszerész barátunk megjegyzé, övé csak a sok gond, míg e szükségéseket előteremti. De örömet elvállalnám en a gondokat, miket e patika okoz, gondolám, midőn a jövedelem után kutatva, annyit megtudhattam, hogy jó időben (a nem gyógyszerészeknek ez rossz idő) 4—500 orvosi rendelvény is készül naponta e gyógyszerertárban, ami aztán bizony nem megvetendő átlagos évi jövedelemnek felel meg. A gyógyszerertár két emeletes házat foglal el; az egész első emeletet a gyógyszerertár, a 2-ik emeletet a lakás foglalja el s 8 ezer rubel a házbér. A műteremben — hol minden faszekrényekben van elhelyezve s nem csillog-billog a sok szép üvegedény, mint felénk — egy néhány segéd csak a háziurat adja, átvevén az orvosi rendelvényeket s egy ablakszerű nyíláson át továbbítván azokat a szomszéd helyiségbe, hol két segéd egész napon at azoknak a hivatalos könyvbe való lemásolásával van elfoglalva. A többi helyiségben készül aztán a sok hasznos kótyvalék, ir, cseppek stb., s ismét másokban a laborálás foly nagyban, a szükséges megfelelő segéd által, — néhány segédnek kimenője van, néhány a pincesz s más hivatalos helyiség, külső munka pontos ellátásában fáradoz stb. stb., szóval a 26 segéd itt sem eszi ingyen a kenyerét. Még csak annyit kívánok itt feljegyezni, hogy az oroszországi gyógyszerészeknek is hivatalos gyógyszerkönyvük és árszabványuk is van és hogy itt még a régi orvosi sulyok (gran, scrupulus, drachma, uncia, libra) vannak használatban.

Már várt reánk, midőn nagyon is elkészülten (éhesen) megjelentünk, s aztán siettünk is megismerkedni a feldicsért elsőrendű „traktir“-ral, amint általában Oroszországban az étkezőhelyeket nevezik. A Newszky prospekt egy kétemeletes házába tértünk be, melynek mindkét emelete traktirnak van berendezve. Az első emelet egyik utcára néző terme volt a mi étkező helyünk. Szép nagy oszlopos terem, sok frakkos kellner, sok kisebb-nagyobb terített asztal s a háttérben az ily helyen elmaradhatlan nagy orgonaszzerű zenélőmű volt, melyet ha egyszer valamelyik pincesz felhuz, egész operát is eljátszik. Aztán szépen nyílt virágok a vázákban, pezsgők az asztalra tett hűtőkben és inycsiklandozásra szánt szép élő halak (legtöbbször angolnák) nagy cifra víztartókban kiegészítő részei ily elsőrendű éttermeknek. A publikum, talán mert korán volt (kettő felé délután), meglehetősen ritka, azonban elég válogatott volt.

Helyet foglalva, gyógyszerész barátunk rendelkezése után rögtön hordták is a piuczerek az ebédet, akarom mondani — orosz szokás szerint — az előétkeket. Hoztak sokat, nyelvet, friss vajot piros hónapos retikkel, többféle finom sajtot, füstölt s kétféle páczolt halat, frissen forrázott szép rákokat, s mindehhez sört, édes (duplaköményes), keserű (sorbus aucuparia gyümölcséből készült) és egyszerű pálinkát (vutkit) s még tudja Isten mi mindent.

Nekem eszembe jutott egy boldogult nagybátyám, kit sohasem hozott zavarba az ebéd előtt jött vendég. „Ne busulj feleség, ha nincs is elég ebéded”, szokta mondani, s aztán még ebéd előtt úgy jól tartotta vendégeit borral és friss paprikás szalonnával, hogy ebéd már alig kellett. . . . Mi is éhesek voltunk, s úgy hozzáláttunk minden előrszámítás nélkül, hogy az igazi ebéd már alig kellett. A jó bouillon-leves, utána a jó friss lazac paradicsomos káposztával elkészítve, melyből minden személyre háromra valót adtak, utána a pompás vad-szárnyas sült (császármadár lehetett), s aztán a pudding-szerű tésztának már alig volt kelete. . . . Csak a palaczkokban felhordott pompás borok volt annál nagyobb kelendőse (az orosz feliratu remek borok eredete oda volt írva; a csári udvari szőlők termése volt a Krimből, melynek egy részéhez rendszeresen hozzájuthatni), s mire a sor a feketének is megízlelésére került, nem lett volna csoda, ha a ki tudja hányadik előszobában felakasztott kalapjainkat nem találtuk volna meg. Ez szerencsére nem történt meg, de miután a drága időből is jó nagy darabot elfogyasztottunk: sietnünk kelle dolgaink után.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikós, koezkázott, mintázott damasztot stb (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a hához szállítva, mintákat postafordultával küldenek: HENNEBERG G. (es és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcban ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Dr. Högyes korszakos találmánya
Asbest-talpbélés.

Nincs bőrkeményítés!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghűlés!
Nincs s. mmiféle lábbaj!

Követeljük az

Asbest-talpbélést
szipészeinktől.

Felnőtteknek 35—45
számig tuezatja 12
frt, párja 1 frt 20 kr.
Gyermekeknek 20—
34 számig tuezatja
6 frt, párja 60 kr.

Csak utánvét mellett.

Dr. Högyes találmányát szabado-
dalom védi minden országban.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad

Az „Első magyar asbestáru-gyár”
Budapest, VI., Sziv-utca 18. szám.

Nagy-Enyeden kizárólagos elárúsító:

Winkler János ur.

1259 12—17

Magas jutalékban

részestülnek megbízható szolid ügynőkök kik törvény-szerűen megengedett sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával egy nagy pénz-intézet (részvénytársaság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok „Confidentia” címen: **Eckstein Bernát** hirdetési irodájába Budapest, V., Fűrdő-utca 4. sz. intézendők.

1302 2—5

The Continental
Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

- Portbor.
- Sherry.
- Madeira.
- Marsala.
- Malaga.
- Tarragona s. a.

Legjobb
bevasárlási forrása

Reklám

Nagy-Enyeden
Winkler János
urnál.

1168 18—20

Pályázat

szőlőpózna és karóra.

Alulirt igazgatóság a tordai állami amerikai szőlőtelep részére szállítandó póznak és karókra pályázatot hirdet.

Haszonbérlet.

Az özvegy Nagy Andorné tulajdonát képező, Fugad, Asszonynepe és M.-Bénye községek határán levő **300 holdnyi**

tagositott birtok

1898. évi január 13-án kezdődőleg 6 évre árverés útján haszonbérbe fog adni.

Az árverés **1897. december 19-én d. e. 9 órakor** Nagy-Enyeden, dr. **Jeney Elek** ur ügyvédi irodájában lesz megtartva, hol a részletes feltételek is megtekinthetők.

1317 1—3

Szükséges: 1. 5·5 m. hosszú, a tővétől számítva 20 cm. magasságban 12 cm. átmérőjű 2850 drb hántott kocsan-yos vagy kocsanytalan tölgyfa pózna.

2. 22800 drb 70 cm. hosszú, 6—7 cm. vastag hántott gömbölyű tölgyfa ezövek.

3. 25650 drb. 2·5 m. hosszú, 7—8 cm. vastag, hasított tölgyfa karó.

Feltételek: 1. Az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok alóli igazgatóság címére **1898. január 31-ig** benyújtandók.

2. A szállítás a tordai állami amerikai szőlőtelepre 1898. év július végéig eszközözendő.

**A nagyenyedi
m. kir. vinczellériskola
igazgatósága.**

1316 1—3

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchen A.-Ausztria. Feltalálója az Antirheumatikus és Antiarhritikus vértisztító teának, köszvény és rheumánál.

Miön én a nyilvánosság elé lépek, csakis azért történik, miután kötelességemnek tartom, Wilhelm gyógyszerész urnak Neunkirchenben legmelyebb köszönetemet kifejezni azon szolgálatokért, melyeket az ő vértisztító teája fájdalmas rheumatikus szenvedésemben tett és hogy azokat, akik ettől a borzasztó szenvedéstől felkerestettek, figyelmessé tegyem. Nem vagyok képes azon öldöklő fájdalmakat leírni, melyeket már 3 év óta minden idővaltozásnál tagjaimban éreztem, s melyektől sem gyógyszerek, sem a badeni (Bécs mellett) kénfürdők használata szabadított meg. Almatlanul hánykodtam éjjelenként agyamban, etvágyam napról-napra fogyott, kinézésem szemlátomást rosszabbodott és egész testi erőm vesztett. Négy heti használata után ezen teának fájdalmaimtól nemcsak hogy megszabadultam s vagyok megszabadítva, miután már hat hét óta nem iszom e teából, de egész testi hogyletem javult. Szoros meggyőződés, hogy mindenki, ki hasonló fájdalmakban szenved és ezen tea használatához folyamodott, szintugy fogja Wilhelm Ferencz urat áldani, mint én.

Őszinte nagyrabecsüléssel

Butschin-Streitfeld grófnő,
alezredes neje.

1296 2—12

